

Nowy kierunek dla systemu normalizacji

Nowoczesny system normalizacji musi uwzględniać zagadnienia, które są ukierunkowane na przyszłość. Nie można tego osiągnąć wyłącznie poprzez zajmowanie się „innovacyjnymi” tematami. Najważniejszymi wyzwaniami dla normalizacji jest nadal doprecyzowanie wymagań prawnych oraz uwzględnianie interesu publicznego, takiego jak na przykład bezpieczeństwo i higiena pracy, zgodnie z wymaganiami Nowych Ram Prawnych. Tymczasem Nowy Ramy Prawne będą efektywne tylko wówczas, gdy decydenci zapewnią odpowiednią podstawę prawną dla dyrektyw europejskiego rynku wewnętrznego tak, aby mandaty na opracowanie norm były wydawane dla jasno określonych obszarów.

Komisja Europejska opublikuje wkrótce swoje oczekiwania w stosunku do formy, jaką przybrać ma europejski system normalizacji tak, aby mógł sprostać przyszłym potrzebom. W swoich komentarzach Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji zawsze podkreślała, że zmiany strukturalne, takie jak przyspieszone procedury nie powinny być wprowadzane kosztem jakości norm. Przede wszystkim należy jednak utrzymać i umocnić sprawdzone instrumenty, takie jak zasada delegacji krajowej oraz konsultacje społeczne. Tylko za pomocą tych instrumentów można zagwarantować, że wszystkie strony zaangażowane w normalizację, będą miały wpływ na jej kształt.

Heinz Fritsche

Przewodniczący KAN

Niemiecki Związek Przemysłu Metalowego (IG Metall)

W NUMERZE

TEMAT SPECJALNY

- 2 Normy z zakresu ergonomii będą bardziej przyjazne dla użytkowników
- 3 Projekt ErgoMach: ergonomia dla wszystkich
- 4 Seminarium KAN na temat antropometrii: właściwe zastosowanie wymiarów ludzkiego ciała

TEMATY WYDANIA

- 5 Warsztaty DIN na temat norm dotyczących stresu psychicznego i napięcia
- 6 Jak bardzo zgodne są instytucje prowadzące ocenę zgodności?
- 7 Wycofano domniemanie zgodności dla urządzeń samozaciskowych ze sztywną prowadnicą: co dalej?

W SKRÓCIE

Wyroby budowlane: Parlament Europejski oczyszcza drogę do bezpieczeństwa wyrobów

Odpowiedzialność społeczna: publikacja przewodnika ISO 26000

Matka wszystkich norm dotyczących bezpieczeństwa została zaktualizowana

ISPESL zintegrowany w strukturach INAIL

9 IMPREZY

Biuro

Okolo 40% pracowników w Niemczech wykonuje pracę biurową. Obfitość innowacji technicznych w dziedzinie sprzętu biurowego i oprogramowania pociąga za sobą ciągle zmiany w środowisku pracy, a tym samym wpływa na poziom bezpieczeństwa i higieny pracy. Normalizacja w tym obszarze może więc przyczynić się do bezpiecznego i ergonomicznego projektowania miejsc pracy i urządzeń.

Bezpieczna praca w biurze

Praca biurowa to dominująca forma pracy w Niemczech. Obecnie około 17 milionów osób pracuje w środowisku pracy biurowej, a liczba ta nadal rośnie. W tym kontekście „czynnik ludzki” staje się szczególnie ważny. Pracodawcy, którzy chcą stworzyć konkurencyjne miejsca pracy biurowej, nie mogą pozwolić sobie na ignorowanie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Bruno Zwingmann

Przewodniczący
Niemieckiej Sieci Biur
(DNB)

dnb Deutsches
Netzwerk Büro

Nawet nowoczesne biura nie są wolne od uciążliwości. Oprócz problemów zdrowotnych, których przyczyną jest brak ruchu i obciążenie asymetryczne, do uciążliwości zaliczyć można również hałas, wentylację i przestrzeń biurową typu „open space”. Do tego należy dodać również obciążenia ergonomiczne związane z użytkowaniem laptopów i telefonów komórkowych do pracy biurowej.

Większość problemów natury ergonomicznej związanych z pracą biurową może jednak zostać rozwiązana. Przyczyną niektórych obciążeń bywa moda lub wzornictwo, mimo że istnieje możliwość korzystania z wszechstronnych osiągnięć ergonomii i doświadczeń, a nowoczesne technologie informacyjne i komunikacyjne pozwalają na zaprogramowanie procesów pracy. Ponadto praca biurowa podlega przyjaznym dla użytkownika przepisom, z którymi zaznajomione są odpowiedzialne strony i przedsiębiorstwa.

Niemiecka Sieć Biur (DNB)

Kluczem to poprawy jakości pracy biurowej jest przede wszystkim bliska współpraca stron odpowiedzialnych za projektowanie miejsc pracy, szczególnie w małych i średnich przedsiębiorstwach. Dlatego właśnie dwa lata temu powstała sieć „Deutsches Netzwerk Büro” (DNB – Niemiecka Sieć Biur)¹. Jest to efekt programu „Nowa Jakość Inicjatywy Pracy (INQA).

Celem DNB jest poprawa stanu pracy biurowej poprzez innowacyjne wzornictwo oparte na zdrowiu. Z tego względu że różne strony uczestniczące w tym procesie nie znają często swoich zadań, kompetencji i zainteresowań, DNB może pomóc w znalezieniu najprostszyc rozwiązań dla złożonych problemów związanych z projektowaniem przestrzeni biurowej. Wszystkie zagadnienia dotyczące planowania przestrzeni i meblowania rozwiązywane są z uwzględnieniem rozwiązań problemów technicznych, organizacyjnych, ergonomicznych i społecznych.

DNB korzysta obecnie ze współpracy z czterdziestoma organizacjami członkowskimi, które działają w obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy, wyposażenia biurowego i ergonomii. W przyszłości działający przy DIN Komitet Normalizacyjny ds. Ergonomii, który zgłosił swoją kandydaturę na członka DNB, ma reprezentować sektor normalizacji. DNB uczestniczy już w ważnych wydarzeniach, takich jak Orgatec oraz

targi A+A, a także przygotowuje konferencję nt. pracy biurowej, która odbędzie się w 2012 roku.

Stowarzyszenie producentów mebli biurowych i komercyjnych (bso) zainicjowało wspólny projekt pod nazwą „Biuro jakości”, którego celem jest opracowanie zharmonizowanej koncepcji certyfikowania wyrobów i usług w obszarze pracy biurowej. Certyfikacja ta ma opierać się na przewodniku „Kryteria jakości dla miejsc pracy biurowej”².

Normalizacja

Istnieją już normy dotyczące pracy biurowej. Dotyczą one na przykład takich zagadnień jak monitory, klawiatura, meble, oświetlenie i ergonomiczne projektowanie miejsc pracy. W niektórych z tych obszarów nowe przepisy dotyczące środowiska miały również wpływ na bezpieczeństwo i zdrowie w pracy i mogą wymagać dostosowania do norm. Na przykład w biurach coraz częściej stosowane są powierzchnie odbijające dźwięk. Mimo że łatwiej jest się ich pozbyć, powodują one niestety podwyższenie poziomu hałasu. Natomiast w obszarze oświetlenia mamy do czynienia z niezgodnością wymagań niemieckich przepisów o oszczędzaniu energii³ z wymaganiami norm regulujących poziom oświetlenia w pomieszczeniach biurowych.

Pojawiają się również nowe zadania w obszarze ergonomii oprogramowania, dotyczące współpracy między człowiekiem a komputerem. Seria norm PN-EN ISO 9241 „Ergonomia interakcji człowieka i systemu” została ostatnio poszerzona, aby w jej zakres weszły również takie zagadnienia jak internet, monitory ekranowe i urządzenia mobilne (laptopy i organizery).

Zupełnie nowym tematem jest natomiast tzw. inteligentne otoczenie (ambient intelligence). Ta nowa technologia ułatwia codzienną pracę (w biurze) za pomocą sieci czujników, bezprzewodowych modułów i procesorów komputerowych, którymi można sterować z każdego miejsca i które automatycznie dostosowują się do określonych wymagań indywidualnych użytkowników. Z punktu widzenia bezpieczeństwa i higieny pracy ważne jest, aby normalizacja od samego początku uwzględniała nowe osiągnięcia techniczne.

Bruno Zwingmann
zwingmann@basi.de

¹ www.deutsches-netzwerk-buero.de

² <http://quality-office.org>; Przewodnik: http://qualityoffice.org/uploads/media/QO_Guideline_GB_01.pdf

³ Rozporządzenie wspiera ustawodawstwo niemieckie dotyczące oszczędzania energii, które z kolei wdraża dyrektywę 2002/91/WE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków.

Świetlana przyszłość dla sektora technologii informacyjnej?

W Niemczech istnieje ok. 18 milionów stanowisk pracy z monitorem ekranowym. Ponad 45% pracowników na tych stanowiskach skarży się na bóle odcinka szyjnego kręgosłupa lub podobne dolegliwości. Tylko wtedy gdy stanowiska pracy zaprojektowane są w sposób ergonomiczny, możemy być pewni, że pracownicy będą mogli pracować na nich przez wiele lat i nie będą cierpieć na różne dolegliwości. Na stanowiskach tych nie powinny występować między innymi odbicia przeszkadzające oślnienia i odbicia światła na ekranie.

Każdy, kto kiedykolwiek pracował na laptopie z błyszczącą obudową, wie jak bardzo irytujące mogą być odbicia światła. Zazwyczaj użytkownicy unikają odbić przyjmując inną pozycję ciała, co może być niekorzystne z punktu widzenia ergonomii. Niestety wszelkie próby zaprojektowania sztucznego oświetlenia lub wykorzystania światła naturalnego w taki sposób, aby umożliwić pracę z błyszczącymi urządzeniami tak, aby nie występowały przy tym przeszkadzające odbicia, zakończyły się niepowodzeniem.

Dlatego właśnie jednym z wymagań dyrektywy UE dotyczącej pracy z urządzeniami wyposażonymi w monitory ekranowe¹ jest, aby urządzenia były wolne od odbłasków i odbić światła stanowiących niewygodę dla użytkownika. Od 1969 roku normy dotyczące oświetlenia, takie jak norma DIN 5035-1 zalecały, aby wszystkie urządzenia biurowe miały matowe powierzchnie. Również niemiecka instytucja statutowego ubezpieczenia wypadkowego dla sektora administracji (VBG) od ponad 30 lat zaleca, aby urządzenia biurowe miały matowe powierzchnie i zalecenia te mają pozytywny efekt.

Wygląda jednak, że teraz sytuacja ta zaczyna się zmieniać, przynajmniej w przypadku obudowy monitorów. Przedstawiciele amerykańskiego przemysłu dążą do tego, aby wymagania dotyczące poziomu połysku obudowy monitora zostały wykreślone z części nr 303 i 307 serii norm ISO 9241-3xx „Ergonomia interakcji człowieka i systemu”² podczas ich rewizji. Producenci chcieliby uwolnić się od wymagań, które okazały się przeszkodą w sprzedaży urządzeń. W efekcie tych działań monitory, które w przyszłości pojawią się na rynku będą mogły mieć obudowy z połyskiem, które nie będą spełniały wymagań europejskiej dyrektywy dotyczącej monitorów ekranowych. Ergonomia zostanie więc poświęcona dla większej swobody projektowania, nawet jeśli celem tych zmian jest poprawa ergonomii urządzeń.

Efekty powierzchni z połyskiem

W dokumencie CIE 146:2002³ Międzynarodowa Komisja do spraw Oświetlenia stwierdza, że zakłócenia powodowane przez błyszczące powierzchnie są wynikiem dwóch różnych form oślnienia.

- **Oślnienie przeszkadzające**⁴ to oślnienie, które zakłóca czynność wzroku przez rozpro-

szczenie światła w oku. Ze względu na zmęczenie oka ludzie starsi są bardziej podatni na działanie oślnienia przeszkadzającego niż młodszy pracownicy.

- **Oślnienie przykre** powoduje uczucie niewygody i przeszkadzania w wyniku działania źródeł jasnego światła w polu widzenia obwodowego, które jednak niekoniecznie jest związane z zakłóceniem czynności wzrokowej. Oślnienie przykre może mieć znaczący wpływ na poczucie dobrostanu, wydajność i możliwość koncentracji, a także może przyczynić się do zmęczenia, ponieważ wzrok narażony jest na stałe, niepożądane zakłócenia.

Amerykańska Occupational Safety & Health Administration (OSHA) klasyfikuje oślnienie jako potencjalne zagrożenie: „światło odbite od błyszczących powierzchni takich jak na przykład klawiatura może powodować irytację, dyskomfort lub utratę wydajności wzroku i widzialności. Aby ograniczyć odbicia światła od ścian i innych powierzchni otaczających monitor, należy pomalować je matową farbą o umiarkowanie intensywnej kolorze”⁵.

Stanowisko KAN koncentruje się na aspektach bezpieczeństwa i higieny pracy

Aby użytkownicy norm mogli osiągnąć cele bezpieczeństwa założone w wymaganiach dyrektywy ramowej⁶ i dyrektywy dotyczącej monitorów ekranowych oraz aby spełnić wymagania przepisów krajowych, które je wdrażają, niemieccy eksperci z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy opowiadają się za tym, aby w normach utrzymane zostały zapisy dotyczące poziomu połysku obudowy monitora. Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji opracowała wspólne stanowisko w tym temacie⁷. Jednak aby cel ten został osiągnięty, potrzebne jest wsparcie innych europejskich i międzynarodowych specjalistów z dziedziny BHP.

Międzynarodowa współpraca między przedstawicielami środowiska BHP jest teraz jeszcze ważniejsza ze względu na to, że planowana jest rewizja dyrektywy dotyczącej monitorów ekranowych. W tym przypadku również ważne jest, aby utrzymano jak najwięcej wymagań dotyczących ergonomii urządzeń do pracy.

Dr. Peter Schäfer
peter.schaefer@vbg.de

¹ Dyrektywa 90/270/EWG w sprawie minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia przy pracy z urządzeniami wyposażonymi w monitory ekranowe

² PN-EN ISO 9241-303:2009: Ergonomia interakcji człowieka i systemu – Część 303: Wymagania dotyczące monitorów ekranowych elektronicznych; PN-EN ISO 9241-307:2009: Część 307: Analiza i metody badania spełnienia wymagań dotyczących monitorów ekranowych elektronicznych

³ CIE Informacje na temat oślnienia, CIE 146:2002

⁴ CIE 17.4 – 1987, Międzynarodowe słownictwo w dziedzinie oświetlenia

⁵ www.osha.gov/SLTC/etools/computerworkstations/wkstation_enviro.html

⁶ Dyrektywa 89/391/EWG w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy

⁷ www.kan.de/en, webcode e5043

Ergonomiczne klasy promują zarówno zdrowie jak i naukę

W przeciwieństwie do miejsc pracy biurowej, urządzenie sal w szkołach tak aby były one ergonomiczne, jest często zaniebawiane ze względu na brak wiedzy lub wysokie koszty. A tymczasem sale szkolne to codzienne miejsce pracy nauczycieli i uczniów. Wysokie wymagania, które stawiane są zarówno uczniom jak i nauczycielom mogą zostać łatwiej spełnione w salach, które zaprojektowane są zgodnie z zasadami ergonomii i w związku z tym sprzyjają zdrowiu i nauce.

Stół z możliwością regulacji wysokości

„Stój spokojnie!”, „Siadaj!”, „Przestań kotuszać się na krześle!”. Uczniom nadal nakazuje się, aby siedzieli prosto i spokojnie podczas lekcji. A tymczasem brak ruchu sam w sobie nie sprzyja koncentracji i uwadze. Aby zmienić to podejście, sale szkolne powinny być wyposażone w meble, które wspierają naturalną skłonność dzieci do poruszania się¹.

Norma PN-EN 1729-1:2007 – Meble – Krzesła i stoły dla instytucji edukacyjnych opublikowana w 2006 roku określa oznakowanie i wymiary funkcjonalne stołów i krzeseł o stałej wysokości oraz z możliwością regulacji. W porównaniu z normą PN-ISO 5970:1994 „Meble – Krzesła i stoły szkolne – Wymiary funkcjonalne” opublikowaną w 1981 roku, zapisy nowej normy uwzględniają siedzenie dynamiczne ze zmieniającymi się kątami nachylenia krzesła. Wprowadza również dodatkowe wymiary mebli dla bardzo wysokich dzieci.

Mimo tego w niemieckich szkołach uczniowie nadal siedzą na sztywnych krzesłach bez możliwości regulacji przy dwuosobowych stołach również bez możliwości regulacji. Czasami w sali można znaleźć stoły i krzesła w dwóch wymiarach, zgodnie z normą PN-EN 1729-1. Tymczasem rozwój dzieci wymaga dokonywania regularnych pomiarów ich wzrostu i dostosowywania wymiarów mebli. Nie można tego jednak osiągnąć przy obecnym wyposażeniu sal szkolnych. Sale są za małe, a liczba uczniów przypadających na jedną salę znów rośnie, uczniowie siedzą przy stołach bez możliwości regulacji. Tablice, owszem, mają regulowaną wysokość, ale wiszą na środku ściany, co uniemożliwia stosowanie różnych form nauczania (praca z całą klasą a zajęcia w grupach).

Projekt „Klasa dla zdrowia i dobrej nauki”

W ramach programu „Dobra i zdrowa szkoła”, prowadzonego przez Niemiecki Zakład Społecznego Ubezpieczenia Wypadkowego (DGUV) od 2009 roku, realizowany jest projekt „Klasa dla zdrowia i dobrej nauki”² we współpracy z instytucjami społecznego ubezpieczenia wypadkowego w regionie Nadrenia Północna-Westfalia i Saksonia. Celem projektu jest zbadanie jaki wpływ urządzenie sali szkolnej ma na zdrowie uczniów i ich naukę. W ramach jednego z zadań w dwóch salach, jednej w szkole podstawowej w Dreźnie (Saksonia), a drugiej w szkole średniej w Hennef (Nadrenia-Północna Westfalia)

przeprowadzono optyimizację czynników ergonomicznych, (oświetlenie i kolory, klimat i wentylacja, hałas, podłoga i meble) uwzględniając najnowsze osiągnięcia w tej dziedzinie

Kluczem do sukcesu jest elastyczność

Sal szkolne zostały w ramach projektu wyposażone w obrotowe krzesła, które pozwalają na dynamiczne siedzenie, tj. powierzchnia, na której się siedzi może poruszać się w przód i w tył, a także na boki. W celu uwzględnienia różnic w wymiarach ciała krzesła i stoły mają również regulowaną wysokość.

Wysokość stołów, przy których siedzą uczniowie i nauczyciel może być dostosowana do pozycji ciała – można pracować na siedząco lub na stojąco. Takie zmiany postawy są zdrowe i promują mobilność fizyczną i umysłową. Wszystkie stoły mają kółka, mogą więc być dowolnie przestawiane, tak aby nauczyciel mógł prowadzić lekcje z całą klasą lub zorganizować pracę w grupach.

W klasach zastosowano elastyczny system tablic, które mogą wisieć na trzech ścianach, co wspiera alternatywne metody nauczania. Torby uczniów i materiały dydaktyczne ułożone są na regałach, które również wyposażone są w kółka, mogą więc w razie potrzeby służyć jako ścianki działowe. Kolory mebli, ścian, sufitu i podłogi zostały wybrane zgodnie z wytycznymi psychologów – uczniowie mieli możliwość wypowiedzenia się na temat poszczególnych opcji kolorystycznych.

Pierwsze reakcje uczniów i nauczycieli z obu szkół wskazują na to, że zarówno dzieci jak i nauczyciele czują się komfortowo w nowych salach. Gdy tylko zakończy się ocena wyników projektu, komitet ekspertów DGUV ds. edukacji przekaze raport końcowy instytucjom podejmującym decyzje w sektorze edukacji. Wyniki projektu będą również wykorzystywane przez środowisko naukowe i prezentowane szerszemu gronu podczas konferencji naukowych i poprzez publikacje.

Susan Freiberg
susan.freiberg@dguv.de

Dr Hanna Zieschang
hanna.zieschang@dguv.de

¹ Patrz publikacja DGUV pt. „Richtig sitzen in der Schule” (Jak siedzieć prawidłowo w szkole), <http://publikationen.dguv.de/dguv/pdf/10002/si-8011.pdf>

² www.dguv.de/ifa/de/pro/pro1/iag490009/index.jsp

Od format A4 do odpowiedzialności społecznej: zmiana modelu normalizacji?

Ponad 100 osób odpowiedziało na zaproszenie KAN, DGUV¹ i EBD² do udziału w dyskusji panelowej na temat aktualnych osiągnięć w dziedzinie normalizacji, zorganizowanej w Berlinie 31 marca 2011 r. Dyskusji przewodniczył Gregor Doepke (DGUV), a wzięli w niej udział Mariana Bode (BMW³), Michael Koll (BMAS)⁴ i dr Albert Hövel (DIN)⁵, którzy dyskutowali między innymi na temat inicjatyw na poziomie europejskim, których celem jest wprowadzenie zmian w systemie normalizacji.

Już od jakiegoś czasu normalizacja wykracza poza tradycyjne obszary techniczne, aby zmierzyć się z nowymi tematami takie jak usługi czy odpowiedzialność społeczna. Jak postrzegają te zmiany różne strony zaangażowane w działalność normalizacyjną?

Normalizacji i nowe obszary

Dr Hövel reprezentujący DIN podkreślił, że to nie instytucje normalizacyjne dążą do rozszerzenia zakresu normalizacji, wbrew temu, co się powszechnie sądzi. Instytucje normalizacyjne chcą oczywiście zajmować się nowymi, innowacyjnymi zagadnieniami i to od najwcześniejszego etapu. Zajmują się jednak tylko tymi tematami, które zgłaszają do nich zainteresowane strony. Dla przedstawicieli przemysłu najważniejsze jest, aby zespół norm pozostał łatwy do wprowadzenia i stosowania przez użytkowników i żeby nie stał się dodatkowym obciążeniem dla przedsiębiorstw. Normalizacji powinno się poddawać to, co jest konieczne i w jak najmniejszym możliwym zakresie.

Dyskutowano na temat aktualnej tendencji opracowywania coraz większej liczby norm w obszarach „nie technicznych”, co jest konsekwencją globalizacji handlu. W wyniku tej globalizacji nie tylko eksportowane są coraz większe ilości wyrobów, lecz również związanych z nimi usług. Klienci DIN są więc zainteresowani normami dotyczącymi zarządzania procesami, zrównoważonego rozwoju i bezpieczeństwa. Mariana Bode (BMW³) podkreśliła, że normy powinny wspierać klarowność, powszechne zrozumienie, a w szczególności bezpieczeństwo pracowników i konsumentów. Michael Koll (BMAS) reprezentował nieco inne stanowisko. Stwierdził, że nie wszystkie obszary powinny podlegać normalizacji. Normy są na przykład niezbędne dla bezpieczeństwa sprzętu używanego w pracy. Jednak to, jak pracownicy będą używali sprzętu, powinno pozostać w zakresie przepisów krajowych.

Obserwuje się jeszcze inną tendencję, która widoczna jest w szybko rozwijających się sektorach, takich jak technologie informacyjne: już na wczesnym etapie opracowywania innowacji tworzą się fora i konsorcja, które opracowują własne normy, które w przeciwieństwie do „prawdziwych” norm, nie są oparte na porozumieniu wszystkich zainteresowanych stron. Przedstawiciele instytucji rządowych, normaliza-

cyjnych i przedsiębiorstw zgodzili się, że tendencję tą trzeba powstrzymać, na przykład poprzez określenie zasad opracowywania specyfikacji, które nie są oparte na wspólnym porozumieniu, szczególnie jeśli w grę wchodzi kwestie bezpieczeństwa. Dr Hövel (DIN) dodał, że organizacje normalizacyjne pracują nad ulepszeniem procedur, aby można było przyspieszyć proces normalizacji i sprawić, by były one bardziej atrakcyjne dla szybko rozwijających się sektorów.

Uczestnicy zgłosili chęć, aby normy wspierały wdrożenie Konwencji Praw Osób Niepełnosprawnych ONZ. Normy te mogłyby ma przykład poprawić dostęp osób niepełnosprawnych do miejsc pracy lub sprawić, aby sprzęt do pracy był łatwiejszy w obsłudze.

Zmiany w europejskim systemie normalizacji

Komisja Europejska ogłosiła, że w najbliższej przyszłości opublikuje projekt nowego rozporządzenia dotyczącego europejskiej normalizacji⁶. Uczestnicy panelu i publiczność przedstawili zgodne opinie na temat możliwych zmian, które zostały już częściowo ogłoszone:

- Propozycja, aby europejskie związki przemysłowe miały prawo głosu, podważyłaby sprawdzoną zasadę delegacji krajowej i jest w związku z tym niepopularna.
- Zdecentralizowany system normalizacji gwarantuje dostęp wszystkim zainteresowanym stronom na poziomie krajowym, zwłaszcza przedstawicielom małych i średnich przedsiębiorstw i umożliwi im osiągnięcie porozumienia dzięki komunikacji w językach narodowych.
- W Niemczech przedstawiciele zainteresowanych stron współpracują efektywnie z organizacjami normalizacyjnymi. Doświadczenie to powinno zostać wykorzystane na poziomie europejskim podczas dyskusji w Radzie i Parlamencie.
- Bardzo ważne jest, aby decydenci polityczni określili dokładnie obszary, w których powinna obowiązywać normalizacja.

Na koniec podkreślono, że przedstawiciele zainteresowanych stron mają możliwość uczestniczenia w procesie normalizacyjnym i ważne jest, aby brali oni udział w tych działaniach.

Ulrich Bamberg
bamberg@kan.de

Dr. Albert Hövel (DIN)
Mariana Bode (BMW³)
Michael Koll (BMAS)
Gregor Doepke (DGUV)

¹ Niemiecki Zakład Społecznego Ubezpieczenia Wypadkowego

² Sieć Ruchu Europejskiego Niemcy, www.europaeische-bewegung.de

³ Federalne Ministerstwo Gospodarki i Technologii

⁴ Federalne Ministerstwo Pracy i Spraw Socjalnych

⁵ Niemiecki Instytut Normalizacyjny

⁶ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/european-standards/standardisation-policy/index_en.htm

Europa tworzy podstawy prawne dla bezpiecznych wyrobów budowlanych

24 kwietnia 2011 r. w życie weszło z natychmiastowym efektem nowe rozporządzenie UE dotyczące wyrobów budowlanych. Aż do dnia 1 lipca 2013 r. nie nakłada ono jednak na producentów wiążących obowiązków. Z punktu widzenia bezpieczeństwa i higieny pracy jest to znacząca poprawa w porównaniu z nieobowiązującą już dyrektywą dotyczącą wyrobów budowlanych, ponieważ po raz pierwszy na poziomie europejskim ustalone zostały wymagania dotyczące bezpieczeństwa wyrobów budowlanych. Luka prawna została więc zamknięta.

Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji monitorowała proces opracowywania rozporządzenia dotyczącego wyrobów budowlanych¹ od samego początku prowadziła akcję wywierania nacisku na niemieckiego ministra odpowiedzialnego za sektor budownictwa, Parlament Europejski i Komisję Europejską, aby do rozporządzenia zostały włączone wymagania dotyczące bezpieczeństwa. Przyjęte zapisy rozporządzenia są ważnym krokiem w kierunku zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony zdrowia:

- Zgodnie z podstawowym wymaganiem zawartym w punkcie 3 Załącznika I, obiekty budowlane muszą być zaprojektowane i wykonane w taki sposób, aby podczas ich budowy, użytkowania i rozbiórki nie stanowiły w ciągu ich całego cyklu życia zagrożenia dla „higieny ani zdrowia czy bezpieczeństwa pracowników”. Odniesienie do cyklu życia dotyczy wszystkich etapów życia wyrobu – od nabycia surowców do usunięcia wyrobu.
- Dla niektórych rodzin wyrobów budowlanych Komisja Europejska może określić, za pomocą aktów delegowanych, zasadnicze charakterystyki, w odniesieniu do których producent deklaruje właściwości użytkowe wyrobu (Artykuł 3) niezależnie od przepisów kraju, w którym wyrób ma być wprowadzony do obrotu.
- W przypadku gdy państwo członkowskie stwierdza, że wyrób budowlany stanowi zagrożenie dla zdrowia lub bezpieczeństwa osób, może zobowiązać właściwy podmiot gospodarczy do podjęcia działań mających na celu wyeliminowanie zagrożenia lub do wycofania wyrobu budowlanego z obrotu (Artykuł 58).

Ponadto Nowe Ramy Prawne², które weszły w życie w 2010 r., włączyły po raz pierwszy wyroby budowlane do nadzoru rynku. Rozporządzenie dotyczące wyrobów budowlanych podtrzymuje te przepisy i precyzuje je.

Szczegółne aspekty prawne

Podobnie jak poprzedzająca je dyrektywa, rozporządzenie oparte jest na zasadzie, że zasadnicze charakterystyki wyrobu, w odniesieniu do których powinny zostać zadeklarowane właściwości użytkowe nie powinny być wyspecyfikowane, lecz powinny pochodzić z podstawowych wymagań dotyczących obiektów budowlanych wymienionych w Załączniku I. Konkretnie wymagania są więc określone w zharmonizowanych specyfikacjach technicznych (takich jak normy). Wymagania te są podstawą dla deklaracji właściwości użytkowych składanej przez producenta i przyznania znaku CE.

Ważnym aspektem charakterystycznym dla sektora budownictwa nadal jest fakt, że niektóre właściwości użytkowe muszą być zadeklarowane dla konkretnego wyrobu tylko wtedy, gdy muszą być przestrzegane odpowiednie przepisy krajowe w miejscu, gdzie producent „zamierza” udostępnić wyrób na rynku (Artykuł 6 (3)e). Pozostaje mieć nadzieję, że zapisy te nie będą nadużywane, ponieważ przedsiębiorca budowlany nie jest w stanie określić na podstawie samego znaku CE, którego państwa członkowskiego UE dotyczyła pierwotna deklaracja.

Ułatwienia dla producentów

Rozporządzenie dotyczące wyrobów budowlanych zawiera kilka nowych zapisów, które mają na celu ułatwić zadania producentom wyrobów budowlanych.

- Niektóre wyroby zwolnione są z obowiązku przedstawienia dla nich deklaracji właściwości użytkowych. Należą do nich **wyroby produkowane na terenie budowy** oraz wyroby produkowane jednostkowo lub **na zamówienie**.
- **Wyroby budowlane** są teraz lepiej zdefiniowane: należą do nich teraz również zestawy, które są trwale wbudowane w obiekty budowlane i których właściwości wpływają na właściwości użytkowe obiektów budowlanych w stosunku do podstawowych wymagań dotyczących obiektów budowlanych.
- **Mikroprzedsiębiorstwa** mogą stosować procedury uproszczone dla badania typu.
- W tekście znajduje się obecnie zapis, że producent może do pewnego stopnia wykorzystać w **deklaracji właściwości użytkowych** wyrobu wyniki badań uzyskanych dla innych wyrobów.
- Państwa członkowskie powinny wyznaczyć **punkty kontaktowe ds. wyrobów budowlanych**, które będą bezpłatnie dostarczać informacje na temat przepisów dotyczących poszczególnych zastosowań dla określonego typu wyrobu budowlanego.

Ze względu na to, że rozporządzenie dotyczące wyrobów budowlanych opiera się na przepisach krajowych bardzo ważne z punktu widzenia bezpieczeństwa i higieny pracy jest, aby poszczególne państwa członkowskie stworzyły trwałe podstawy prawne dla bezpieczeństwa wyrobów budowlanych. Na tej podstawie bowiem Komisja Europejska może określić szczegółowe wymagania w ramach swoich mandatów, które z kolei mogą być wdrożone pod postacią norm.

Michael Robert
robert@kan.de

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:088:0005:01:PL:HTML>

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 ustanawiające wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku.

Restrukturyzacja system bezpieczeństwa i ochrony pracy we Włoszech

31 maja 2010 r. włoski Instytut ds. Bezpieczeństwa i Prewencji w Miejscu Pracy (ISPESL) oraz Instytucja Ubezpieczenia Społecznego w Sektorze Morskim (IPSEMA) zostały wcielone do Państwowego Instytutu Ochrony przed Wypadkami przy Pracy (INAIL)¹. Celem tej reformy była koncentracja środków oraz połączenie ubezpieczeń społecznych z badaniami naukowymi.

„Struktura ta to politycznie właściwy sposób na połączenie się i poprawienie usług związanych z BHP” – podkreśla Marco Fabio Sartori, dyrektor INAIL. Podkreśla, że celem INAIL² jest „doradztwo we wszystkich dziedzinach związanych z bezpieczeństwem i ochroną zdrowia”, z jasno określoną rolą w kwestii ubezpieczeń, prewencji i rehabilitacji. W ramach nowej struktury INAIL pełni rolę koordynującą, natomiast ISPESL i IPSEMA wykonawczą.

Wszystkie trzy instytucje zostały zrestrukturyzowane, aby poprawić bezpieczeństwo w miejscu pracy, a w szczególności aby zdecydowanie zmniejszyć liczbę śmiertelnych wypadków. Jednocześnie bliższa współpraca w dziedzinie badań naukowych i ubezpieczeń ma zwiększyć efektywność i uniknąć dublowania działań.

Bezpieczeństwo i ochrona zdrowia z jednego źródła

Ma poprawić się jakość usług i normy jakości w czterech obszarach: prewencji, leczeniu, rehabilitacji i ubezpieczeniach. Ponadto teraz INAIL będzie prezentował wyniki działalności wszystkich trzech instytucji, takich jak publikacje naukowe, a także informował o dostępnych środkach finansowych na badania naukowe oraz promował patenty³ (na przykład dotyczące ulepszeń technicznych protez).

Aby lepiej nadzorować wdrażanie ustalonych celów w obszarze prewencji, planowane jest otwarcie przedstawicielstw lokalnych, które będą współpracowały bliżej z małymi i średnimi przedsiębiorstwami (MŚP). Przewidziane jest również stworzenie funduszu, który zapewni wsparcie dla MŚP i lokalnych przedstawicieli pracowników w kwestiach związanych z BHP oraz działaniom na rzecz równouprawnienia.

Role INAIL

Dotychczas badania naukowe, udział w działalności normalizacyjnej na poziomie krajowym i europejskim należały do działań prowadzonych głównie przez ISPESL. Ze względu na to, że pracownicy utrzymali swoje dotychczasowe funkcje będą wykonywać te same zadania tylko w ramach INAIL. INAIL będzie więc zaangażowany w opracowywanie norm technicznych, ponieważ do jego zadań będzie należało opracowywanie komentarzy i projektów norm. W porozumieniu z Ministerstwem Pracy INAIL będzie zaangażo-

wany również w projekty badawcze dotyczące wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Zadania pracowników w poszczególnych obszarach zostaną szczegółowo określone w rozporządzeniach, które zostaną niebawem wydane.

INAIL ma również kilka dodatkowych zadań

- Jest odpowiedzialny za zarządzanie i interpretowanie danych pochodzących z krajowego systemu informacji nt. BHP (SINP).
- Rejestruje dane przedstawicieli pracowników odpowiedzialnych za kwestie związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, które dostarczają obowiązkowo pracodawcy.
- Gromadzi dane dotyczące wypadków przy pracy, których skutkiem jest absencja chorobowa, z wyłączeniem dnia, w którym miał miejsce wypadek.
- Otrzymuje od prokuratora publicznego informacje na temat przypadków złamania przepisów dotyczących bezpieczeństwa pracy lub ochrony zdrowia lub na temat okoliczności zaistnienia choroby zawodowej. W takich przypadkach INAIL może wystąpić jako współpowód i dochodzić odszkodowania.

Obecne rozporządzenia regulujące kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy we Włoszech to Testo Unico⁴. Dokument ten jest zbiorem wszystkich rozporządzeń dotyczących BHP, a także opisuje role, które pełni INAIL.

Centrum Zdrowia i Bezpieczeństwa

Jednym z widocznych już rezultatów połączenia ISPESL, IPSEMA i INAIL jest utworzenie Centrum Zdrowia i Bezpieczeństwa (Polo Salute e Sicurezza). Pod specjalnym, bezpłatnym numerem telefonicznym można otrzymać informacje na temat restrukturyzacji systemu. W przyszłości Centrum będzie świadczyło również dodatkowe, spersonalizowane usługi dla klientów instytutów.

Orsola Larocca
o.larocca@inail.it

¹ Podstawa połączenia: rozporządzenie nr 78 z dnia 31 maja 2010 r. i ustawa nr 122 z dnia 30 lipca 2010 r.

² www.inail.it

³ www.inail.it/Portale/appmanager/portale/desktop?_nfpb=true&_pageLabel=PAGE_SALASTAMPA&nextPage=Prodotti/News/2009/INAIL/info-236356515.jsp

⁴ Rozporządzenie nr 81 z 2008 r., rozszerzone i zmienione zapisami rozporządzenia nr 106 z 2009 r.

Porównanie między normą PN-EN ISO 12100 a wcześniejszymi normami

Norma PN-EN ISO 12100:2011 „Bezpieczeństwo maszyn – Ogólne zasady projektowania – Ocena ryzyka i zmniejszanie ryzyka” łączy dawną normę PN-EN ISO 12100-1:2005, EN ISO 12100-2:2003 oraz PN-EN ISO 14121-1:2008 „Bezpieczeństwo maszyn – Ocena ryzyka”. Zmiany techniczne w porównaniu z wcześniejszymi dokumentami były wymagane w niewielu przypadkach, aby dostosować normę do nowej dyrektywy maszynowej 2006/42/WE.

Na stronie internetowej CEN, w dziale poświęconym maszynom, użytkownicy norm mogą zapoznać się z bezpłatnym zestawieniem w formacie PDF, w którym znajdują porównanie między numeracją działów poprzednich norm z numeracją nowej normy. Pozwoli im to zaoszczędzić czas na czasochłonne porównania. Z kolei krótkie komentarze pozwalają zapoznać się z najważniejszymi zmianami.

www.cen.eu/cen/Sectors/Sectors/Machinery → *Table of correspondence (EN) ISO 12100 (new) ...*

Nowe rozporządzenia dotyczące bezpieczeństwa wyrobów

W Europie: Nowa wersja dyrektywy europejskiej w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów (formalnie dyrektywy 2001/95/WE) spodziewana jest pod koniec 2011 roku. W oparciu o raport (A7-0033/2011) opracowany przez Komitet ds. Rynku wewnętrznego i ochrony konsumentów Parlament Europejski wezwał w marcu 2011 r. do rewizji dyrektywy, przede wszystkim aby poprawić nadzór rynku w przypadku potencjalnie niebezpiecznych wyrobów. Komisja Europejska przedstawi zapewne projekt nowej dyrektywy w połowie roku.

W Niemczech: Niemiecka Ustawa dotycząca Bezpieczeństwa Wyrobów (GPSG) również

poddana jest rewizji i przystosowywana do nowych ram prawnych UE przyjętych w 2008 roku dotyczących wprowadzania wyrobów do obrotu (z uwzględnieniem akredytacji, nadzoru rynku i oceny zgodności). W drugiej połowie roku projekt ustawy dotyczącej bezpieczeństwa wyrobów będzie poddany debacie w parlamencie.

Środki ochrony indywidualnej chroniące przed upadkiem z wysokości: nowa baza danych wypadków

Komitet ekspertów ds. Środków ochrony indywidualnej Niemieckiego Zakładu Ubezpieczenia Wypadkowego w sektorze budownictwa opracował kwestionariusz internetowy, aby w ten sposób rejestrować szczegółowe informacje na temat okoliczności wszystkich rodzajów wypadków związanych ze stosowaniem ŚOI chroniących przed upadkiem z wysokości (usterka środków ochrony, niewłaściwe stosowanie, pomyłka człowieka, itd.). Zebrane informacje posłużą ulepszeniu projektów środków ochrony indywidualnej oraz podniesienia świadomości użytkowników.

Informacje na temat wypadków, które nie zakończyły się urazem, wypadków w wyniku których pracownik jest niezdolny do pracy przez krótki okres (nie dłuższy niż 3 dni) oraz na temat zdarzeń wypadkowych są bardzo użyteczne z punktu widzenia prewencji. Nie są one częścią raportów z wypadków opracowywanych przez instytucje ubezpieczenia wypadkowego, więc rolę kwestionariusza jest wypełnienie tej luki. Informacje te nie są postrzegane jako raporty z wypadków i są interpretowane wyłącznie przez komitet ekspertów ds. środków ochrony indywidualnej.

Kwestionariusz (w języku niemieckim) dostępny jest na stronie: www.dguv.de/psa/de/themenfelder/sg_absturz/unfalldaten/index.jsp

Więści z UE

W kwietniu 2011 Komisja Europejska proponowała, aby wersja elektroniczna

Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej była prawnie wiążąca. Dzięki temu obowiązujące wersje aktów prawnych przyjętych przez UE byłyby natychmiast i bezpłatnie dostępne dla wszystkich. Propozycja ta musi zostać jednogłośnie przyjęta przez Radę i otrzymać akceptację Parlamentu, zanim będzie mogła wejść w życie. (IP/11/399)

RAPEX, europejski system ostrzegania przed produktami stwarzającymi zagrożenie jest coraz bardziej skuteczny. Według przedstawionego w maju 2011 r. rocznego raportu w 2010 roku 2244 produktów zostało zabronionych, wycofanych z rynku lub opublikowano ostrzeżenia dla konsumentów, co oznacza wzrost o 13% w ciągu roku. Większość ostrzeżeń dotyczy takich wyrobów jak odzież, tekstylia i akcesoria odzieżowe (625), zabawki (488), pojazdy mechaniczne (175) i urządzenia elektryczne (158). Najczęstszym krajem pochodzenia niebezpiecznych produktów były Chiny (58% ostrzeżeń). (IP/11/557)

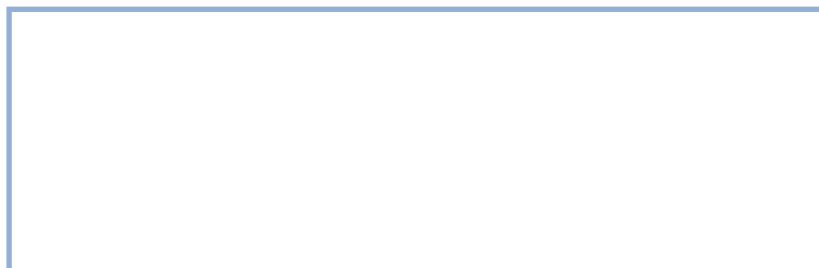
Publikacje

Przewodnik dotyczący bezpieczeństwa maszyn i zakładów przemysłowych

Najnowsza wersja przewodnika (Handlungsleitfaden Maschinen- und Anlagensicherheit, w języku niemieckim) opublikowana przez Niemiecki Zakład Społecznego Ubezpieczenia Wypadkowego dla przemysłu spożywczego i usług cateringowych oferuje producentom, projektantom i operatorom informacje praktyczne na temat zastosowania dyrektywy maszynowej. Można w nim znaleźć takie zagadnienia jak zasady prawne, wymagania, które muszą spełnić producenci, wymagania, które należy spełnić przed wprowadzeniem na rynek maszyn i instalacji, wymagania związane z modyfikacjami funkcjonujących już maszyn oraz zagadnienia dotyczące maszyn używanych. Wyjaśnione jak wdrożyć cały zespół przepisów wraz z odniesieniami do przykładów praktycznych. Przewodnik zawiera też dodatkowe źródła informacji oraz przegląd wybranych dyrektyw i norm technicznych.

<http://praevention.portal.bgn.de/8966/22143>

IMPREZY

Informacja	Temat	Kontakt
22.-23.08.11 Dresden	Seminar Vibration am Arbeitsplatz: Gefährdungsbeurteilung	Institut für Arbeit und Gesundheit der DGUV Tel.: +49 2241 231 2771 https://app.ehrportal.eu/dguv → Seminar-Nr. 700074
24.-26.08.11 Dresden	Seminar Beurteilung psychischer Belastungen am Arbeitsplatz	Institut für Arbeit und Gesundheit der DGUV Tel.: +49 2241 231 1723 https://app.ehrportal.eu/dguv → Seminar-Nr. 510019
11.-15.09.11 Istanbul	Congress Weltkongress für Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit World Congress on Safety and Health at Work Congrès mondial sur la sécurité et la santé au travail	ILO / ISSA / CSGB Tel.: +90 312 215 80 86 www.safety2011turkey.org
14.-15.09.11 Dresden	Seminar Grundlagen der Produkthaftung und Organisationshaftung	Institut für Arbeit und Gesundheit der DGUV Tel.: +49 2241 231 1100 https://app.ehrportal.eu/dguv → Seminar-Nr. 700012
14.-16.09.11 Dresden	Seminar Manipulation an Maschinen und Anlagen: Risiken erkennen, Maßnahmen ergreifen	Institut für Arbeit und Gesundheit der DGUV Tel.: +49 2241 231 1750 https://app.ehrportal.eu/dguv → Seminar-Nr. 700089
15.-16.09.11 Berlin	37. Konferenz Normenpraxis Normung und Sicherheit von Produkten – Wie die Sicherheit durch Normung erhöht wird	DIN-Akademie Tel. +49 30 2601 2872 www.beuth.de/knp
18.-21.10.11 Düsseldorf	Messe und Kongress A + A 2011	Basi / Messe Düsseldorf Tel. +49 2241 231 6000 www.aplusa.de
22.-23.09.11 Köln	Seminar Maschinenrichtlinie 2006/42/EG	MBT Mechtersheimer Tel.: +49 228 9456 522 www.maschinenbautage.eu/seminare/seminar-maschinenrichtlinie-1.html
10.-12.10.11 Dresden	Seminar Grundlagen der Normungsarbeit im Arbeitsschutz	IAG / KAN Tel.: +49 351 457 1970 https://app.ehrportal.eu/dguv → Seminar-Nr. 700044
26.-28.10.11 Köln	Konferenz Maschinenbautage	MBT Mechtersheimer Tel.: +49 228 9456 522 www.maschinenbautage.eu/konferenz/maschinenbautage-koeln-2011.html

ZAMÓWIENIE

PUBLIKACJE KAN: www.kan.de/pl → Publikacje → Złożyć zamówienie (bezpłatnie)

IMPRESSUM

Verein zur
Förderung der
Arbeitssicherheit
in Europa

Edytor: Verein zur Förderung der Arbeitssicherheit in Europa e.V. (VFA) za pomocą funduszy Federalnego Ministerstwa Pracy i Spraw Socjalnych; **Redakcja:** Kommission Arbeitsschutz und Normung (KAN), Büro KAN – Sonja Miesner, Michael Robert; **Dyrekcja:** Werner Sterk, Alte Heerstraße 111, D - 53757 Sankt Augustin; **Tłumaczenie:** Katarzyna Buszkiewicz-Seferyńska, Krzysztof Makowski; **Autorzy zdjęć:** str. 3 Stephan Floß na zlecenie IAG; str. 15 LianeM/Fotolia.de; bez podania źródła: archiwum prywatne; **Wydanie kwartalnie, bezpłatnie** Tel.: +49 (0) 2241 - 231 3463 Fax: +49 (0) 2241 - 231 3464 Internet: www.kan.de E-Mail: info@kan.de